

Ii täyttää ensi vuonna 650 vuotta

Tiesitkö, että historiamme on paljon vanhempi kuin esimerkiksi Oulun (419 vuotta) tai vaikka New Yorkin kaupungin (400 vuotta)?

Ii mainitaan kirjallisissa lähteissä ensimmäisen kerran kappelina vuonna 1374, jota käytetään Iin iän laskemisen lähtöarvona. Ii oli niin sanottu emäpitäjä ja alkuaan laaja seurakunta. Iihin kuului pitkään iso osa nykyistä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaa ja vähän ylikin: Haukipudas, Kiiminki, Ylikiiminki, Yli-Ii, Pudasjärvi, Ranua, Kuivaniemi ja Simo. Vuosisatojen mittaan kerrostunut menneisyys on aistittavissa paikannimisissä, iiläisessä puheenparressa ja jokivarren kulttuurimaisemassa.

Asutusta nykyisen Iin alueella on ollut toki hyvin paljon aiemminkin, jo kivikaudella. 1300-luvulla joen ja meren yhtymäkohdassa sijainnut Wanha Hamina kehittyi merkittäväksi Perämeren satamaksi ja markkina-alueeksi. Kirkkopitäjäksi Ii on muodostettu vuonna 1445. Maaseudulla kirkkopitäjät vastasivat paikallishallinnon tehtävistä, jotka nykyisin kuuluvat kunnille. Siihen aikaan tehtävänä oli esimerkiksi vastata köyhäinhoidosta, terveyden ja sairaanhoidosta ja paloavun antamisesta.

Kylät, sillat ja virrat

Iin pitkä historia on rakentanut meille myös vahvan, olemuksen identiteetin ja kult-

ii.fi/650

tuurin. Sitä ilmentää vahvasti myös juhluvuoden teema: Iin kylät, virrat ja sillat. Nämä Iin olemuksen, arvomaailman sekä ainutlaatuisuuden tiivistävät ominaisuudet ovat kehittäneet ja muovanneet Iitä vuosisatojen ajan.

Kylät tuovat asukkailleen yhteisöllisyyttä ja turvaa. Kyllissä ihmiset tuntevat toisensa, ratkovat yhdessä ongelmia ja jakavat vastuuta. Iin kylät ovat ihmisen kokoisia yksiköitä, joissa ihmiset voivat aidosti vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja lähiympäristöönsä. Ii palkittiin vuonna 2015 kylämyönteisimpänä kuntana.

Joen yli kaartuvat sillat kuvaavat tulevaisuutta ja mahdollisuutta mutta myös iiläistä osaamista ja kykyä toteuttaa toimivia ja vastuullisia tulevaisuuden ratkaisuja. Iin lä-

pi virtaavat joet ovat antaneet työtä, elantoa, energiaa, sekä tarjonneet luontoarvoja ja elämyksellisyyttä. Virroilla voidaan tarkoittaa myös Iin läpikulkevan valtavyöhykkeen liikenteen sekä ilman virtoja (tuulivoima) osana paikallista elinvoimaa.

Itsenäinen Ii

Edellisen kerran juhluvuotta vietettiin vuonna 2014 kun Ii täytti 640. Samaisena vuonna Ii oli mukana Oulun kehyskuntien (Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos ja Tyrnävä) kuntajakoselvityksessä. Lopputulemana todettiin, että vaikka kunnat muodostavatkin yhden työssäkäyntialueen, kuntaliitokset eivät merkittävästi edistäisi kaupunkiseudun toimivuutta ja rakennetta.

Iin kunnanjohtaja **Marjukka Mannisen** mukaan, se että Iin kunta on säilynyt itsenäisenä, varsin menestyvä ja

” On tärkeää, että juhlitamme historiaamme ja samalla siirrämme tietoa siitä nuoremmille sukupolville.

vetovoimaisena kuntana, on merkki myös siitä, että olemme osanneet elää ja muokautua ajassa.

– On tärkeää, että juhlitamme historiaamme ja samalla siirrämme tietoa siitä nuoremmille sukupolville. Ii on Suomen mittakaavassa keskisuuri kunta, jolla on kaikki mahdollisuudet olla tulevaisuuden menestyvien kuntien joukossa. Logistinen sijaintimme pohjoisen ja lännen porttina, vahvana Oulunseudun toimijana ja Oulun pohjoisena kirittäjänä, ikä- ja elinkeinorakenteemme, vastuulliset valintamme, kylämme, hyvät peruspalve-

lumme, aktiiviset yrityspalvelumme, luontomme, rikas kulttuurielämämme ja erityisesti aktiiviset kuntalaisemme ovat valttikorttejamme.

Tulevaisuus ei kuitenkaan synny itsestään vaan kaikkien meidän tahtotilamme ja teot vaikuttavat siihen. Kunnanjohtajan mukaan on tärkeää, että Iitä viedään strategiasa määriteltyyn suuntaan, jossa painottuvat vahva ja kestävä kasvu, luonnonläheisyys, henkinen hyvinvointi ja systeeminen muutos.

Juhlavuoden ohjelma julkaistaan alkuvuodesta

Juhlavuotta vietetään yhdessä Iin seurakunnan kanssa. Juhlavuoden ohjelman suunnittelu on käynnissä ja luvassa on esimerkiksi musiikkikonsertteja, koko perheen tapahtumia sekä luentosarjoja iiläisistä henkilöistä ja paikoista.

Myös alueemme kaikki yhdistykset, kylät, yhteisöt ja sidosryhmämme on kutsuttu juhluvuoden suunnitteluun ja toteutukseen mukaan. Juhlavuoden pääjuhlaa vietetään kotiseutuviikon yhteydessä sunnuntaina 30.6.2024. Juhlavuoden ajaksi kunta ja seurakunta ottavat yhdessä käyttöön erityisen juhlaalagon, joka syntyy iiläisille koululaisille järjestetyn logokilpailun voittajatyöstä.

– Toivon sydämeistäni laajaa osallistumista sekä järjestäjänä että osallistujana kaikkien osalta. Mitä enemmän ja monipuolisemmin on tapahtumia, sen varmempaa on, että jokainen löytää kattauksesta omimpansa, Marjukka Manninen kannustaa osallistumaan.

Yhdeksäntoista eri järjestäjätahon sulauttaminen ja toiminnan sujuvoittaminen ei tapahdu vuodessa, ei kahdessakaan

Teksti: Teijo Liedes, Pohteen tulevaisuuslautakunnan jäsen

Pohde on toiminut 11 kuukautta. Kun kyse on niin isosta organisaatiomuutoksesta, ei voi mitenkään olettaa, että kaikki sujuisi ongelmitta.

Kirjoitan tätä juttua 7.11. aamupäivällä hankalassa tilanteessa: Hyvinvointialueiden rahoituslain ja valtioneuvoston Pohdetta koskevan lainanottovaltuuspäätöksen takia ollaan tilanteessa, jossa pitää aivan liian nopealla aikataululla tehdä päätöksiä siitä, miten taloutta tasapainotetaan. Tulevaisuuslautakunta, jossa olen itse jäsenenä, on miettinyt keinoja, joilla Pohde vältyisi selvitysmenettelyyn joutumisesta. Haluamme siis Pohteella itse päättää, mitä keinoja käytämme, sen sijaan, että keinot sanelee meile valtio.

Toimintakulttuurit istuvat lujassa, ja yksi suurimmista ongelmista on ollut tietojärjestelmien yhteensopimattomuus. Se on ollut yllättävän suuri toiminnan kankentaja. Uuden organisaation pitäisi kyetä ottamaan käyttöön nopeammin hyviä käytäntöjä, joita on monella organisaatiolla ollut.

Hyvinvointialueille tulisi antaa lisää aikaa alijäämien kattamiseen

Alijäämää pitää kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Lautakunta on jo miettinyt isoja linjoja, esim. vuokratyövoiman ja ostopalvelujen vähentäminen ja useiden toimintojen palauttaminen omaksi toiminnaksi. Kohdentamalla oma työvoima paremmin asukkaiden tarpeiden mukaisesti sekä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon hoitoketjujen ja hoidon jatkuvuuden parantamisen avulla uskotaan löytyvän merkittäviä toiminnallisia säästöjä. Riskinä tosin on työvoiman saatavuus ja osin myös pienten yksityisten palveluntuottajien toiminnan hankaloituminen.

Ikäihmisten ympärivuorokautisen asu-

mispalvelun paikkojen vähentäminen ja akuuttiosastojen lisäkesittäminen ovat herättäneet ymmärrettävästi kovaa vastustusta, samoin monet palvelujen myöntämiskriteerien tiukennukset. Jos valtio ei anna yhtään lisää aikaa tai lievennä talouden tasapainottamisveloitteita, olemme pakotettuja tekemään päätöksiä, jotka mielestäni ovat pitkällä tähtäyksellä omaan jalkaan ampumista, eli aiheuttavat jatkossa tai toisella toimialalla lisääntyviä kustannuksia.

Yksi surullinen seuraus uudistuksesta on kuntien ja Pohteen yhteistyön sakkaminen

Vaikeudet alkoivat jo kiinteistöjen vuokrausopimuksista ja ateria- ja tilapalveluiden järjestämisestä, joista ei päästy ainakaan Iissä kuntaa tyydyttävään ratkaisuun. Vaikeudet ovat jatkuneet yhdyspintatyön kanger-telemisena.

Usein törmätään tilanteeseen, jossa asiat eivät etene, kun ei Pohteella ole selkeää organisaatiota (ihmisiä) ja suunnitelmaa kuntayhteistyön tekemiseen. Uskon, että hyvää tahtoa työntekijöillä on, mutta iso muutos aiheuttaa epävarmuutta ja päättämättömyyttä. Jos omaa henkilöstöä ei ole, joutuu Pohde turvataksen lakisäätiset palvelut hankkimaan kallista vuokratyövoimaa ja ostamaan palveluita joskus varsin kovaankin hintaa.

Kaikkiaan täytyy ihmetellä Suomen terveys- ja sosiaalipalveluiden ajautumista nykyiseen tilaan. Meillä on koulutettua henkilöstöä ja soten osuus bruttokansantuotteesta on kohtuullinen verrattuna esim. skandinaavisten naapureidemme kustannuksiin. Kuitenkin meillä on jonkinasteinen kriisi päällä koko ajan. Eikö meillä osata vai eikö meillä tahdota järjestää asiaa kestäväällä tavalla? Tämän kysymyksen osoitan valtiovalan suuntaan.

Kuivaniemen terveyspalvelujen järjestäminen jää edelleen harkittavaksi:

edessä todennäköisesti siirtyminen liikkuviin palveluihin tai kokonaan lakkauttaminen. **Kuivaniemen ja Oijärven paloasemat jatkavat toistaiseksi, mutta sillä ehdolla, että pelastuslaitos löytää säästöjä kiinteistömassasta. Iin kuntoutus- ja tarkkailuosastolle olisi luvassa kolme lisäpaikkaa.** Lisätietoa aluevaltuuston kokouksen pöytäkirjasta, verkkojulkaisu: <https://tweb.pshp.fi>

Pohde päätti 90 miljoonan euron säästöistä

Pohteen aluevaltuusto käsittelee tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa pitkälle iltaa venyneessä kokouksessaan 20.11.2023. Ilman sopeuttamistoimenpiteitä, Pohteen ensi vuoden talouden alijäämä uhkasi nousta noin 150 miljoonaa euroon. Myös valtio vaatii sopeuttamista ehdon uudelle lainanotolle (mm. OYS sairaalan rakentamisen jatkaminen).

Säästöjen konkreettiset vaikutukset ja muutokset palveluihin jäivät päätösten jälkeen vielä epäselväksi

Noin 80-sivuisen säästöohjelman toimenpiteet kohdistuvat kauttaaltaan Pohteen koko palveluverkkoon, hallinto- ja johtamisjärjestelmään sekä tuki- ja ostopalveluihin. Valtuusto päätti, että jokaisessa kunnassa on vähintään yksi sote-keskus mutta yksiköitä ei nimetty eikä niiden palvelun laajuutta. Yksikkökohtainen tarkastelu on alkamassa.

Aluevaltuusto hyväksyi pelastustoimen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman (säästötarve yhteensä 435 000 euroa). Mikäli säästöjä ei saada riittävästi paloasema-kiinteistöjen kustannuksista, joudutaan tarkastelemaan uudelleen paloasemaverkko-aja palvelutasoa.

Toteutuuko soteuudistuksen tavoite?

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde vastaa yli 415 000 asukkaan hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta. Pohde sai lokakuussa julkaistusta säästöohjelmasta noin 6000 palautetta sekä useat seudun kunnat, Ii mukaan lukien, antoivat tiukkasanaiset lausuntonsa säästöjen negatiivisista vaikutuksista ihmisten arkeen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Lisäksi kunnat sekä muut sidosryhmät kritisoivat kovasti valtion asemattamaa tiukkaa aikataulua sekä vaikutusarvioinnin ja vuoropuhelun puuttumista asiakkaiden, kuntien, järjestöjen, yritysten ja henkilöstön kanssa.

Jokainen kuntalaisaloite käsitellään

Jokaisella, myös alle 18-vuotiaalla, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Aloiteoikeus koskee myös kunnan palveluiden käyttäjiä kuten yhdistyksiä ja yrityksiä.

Aloitteen käsitelijän on vastattava aloitteen jättäjälle viimeistään 1kk:n kuluessa. Vastauksessa kerrotaan, käsitelläänkö aloitetta mahdollisesti toimielimessä, annetaan arvio käsitelyajasta sekä ilmoitetaan, kuka antaa lisätietoja aloitteen jatkokäsittelystä.

Alla on listattuna tiivistelmät saapuneista 2023 kuntalaisaloitteista sekä viranhaltijan antama vastaus.

Tekonurmikenttä Alarannan koululle

Lisäksi tarvittaisiin jalkapallomaalit. Verkot olleet maaleissa noin 20-vuotta sitten. Alarannalla paljon lapsiperheitä ja nurmikenttä olisi ehdoton lasten harrastuksiin. **Vastaus (kunnallistekniikan päällikkö Reto Vartiainen):** Selvityksen ja tarkastuksen jälkeen on todettava, että uusi tekonurmikenttä ei täytä kustannushyötysuhdetta, koska sillä olisi liian vähän käyttäjiä. Kunta ottaa kuitenkin Alarannan koulun tekonurmikentän mukaan pitkään aikavälin liikuntapaikkojen PTS-suunnitteluun.

Leikkipuisto Ojakylään

Alueella ei ole olemassa lapsille tarkoitettua ulkoleikkipuistoa, ja alueen lapset ehdottomasti ansaitsivat paikan, jossa leikkiä turvallisesti, sen sijaan, että leikit suunnattaisiin Praavantien autotien tienvierustalle. Puiston sijainti voisi olla esim. Ojakylän koulun läheisyydessä tai ottaa osaksi Praavan mahdollisuuksia. **Vastaus:** Leikkipaikkojen kehittämissuunnitelma laadittu vuosille 2016–2026, (kunnanhallitus hyväksynyt 2017.) *Asia-kirjan tavoitteena on ollut toimia leikkipaikkojen suunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa ohjaavana. Leikkipaikkojen suunnittelu käynnistyy kaavoitusvaiheessa ja asemakaavassa ratkaistaan leikkipaikan sijoitus suhteessa asutukseen, tiestöön, liikenteeseen ja muihin tekijöihin ja tämän lisäksi yleiset leikkipuistot tulisi suunnitella turvallisille viheralueille asutuksen läheisyyteen. Suunnitelmaa on ehdotettu tarkistettavaksi kolmen vuoden välein. Tausta-aineistona on laadittu kuntalaisille kysely, jossa myös ilmeni tarpeet ja halu leikkipaikalle Ojakylälle. Organisaatiomuutosten ja henkilöstön vaihtuvuuden vuoksi kehittämissuunnitelma ei ole ajan tasalla, mutta sen päivittäminen käynnistetään tälle vuodelle. Ojakylän alueelle ei ole laadittu asemakaavaa, joten kehittämistä alueella ohjaa voimassa oleva Ojakylän osayleiskaava. Osayleiskaavassa*

kuntalaisaloite.fi

ei ole esitettyä aluevarausta minkäänlaiseksi virkistysalueeksi. Näiden syiden vuoksi Ojakylälle ei voida tällä hetkellä esittää kunnan virallista leikkipaikkaa suunniteltavaksi ja rakennettavaksi. Ojakylän alueella kunnan osalta leikkipaikkatarvetta palvelee Ojakylän koulun piba leikkivälineinen.

Paloasemantie-Asematie risteys turvalliseksi

Risteyskseen toivotaan uudistusta esim. liikenneympyrä. Joka viikko näkee vaaratilanteita. On pienten koululaisten tien ylityspaikka ja varsinkin talvella heitä ei näe penkkojen takaa. **Vastaus:** Kyseinen risteys sijaitsee ELY-tiellä, ja tarkoittaa, että ELYn on huolehdittava asiasta. Iin kunta kannattaisi teidän ehdotustanne, mutta liikenneympyrä ei kuitenkaan ole realistinen. Mutta muut parannustoimenpiteet ovat toki mahdollisia.

Rimatille valaistus

Alarannan Rimatilla ei ole katuvaloja. Tiellä on

Näin teet kuntalaisaloitteen

Aloite saa olla muodoltaan vapaamuotoinen mutta aloitteen tulee selkeästi koskea kunnan toimintaa. Esimerkiksi tiedustelua tai henkilökohtaisia avustusanomuksia ei aloitteen nimissä voi tehdä. Aloitteen voi tehdä kuntalaisaloite.fi -verkkopalvelun kautta tai postittamalla aloite allekirjoitettuna kunnan kirjaimoon. Kaikki verkkopalvelussa tehdyt aloitteet ovat julkisia. Palvelussa voi myös kannattaa muiden tekemiä aloitteita (kerätä nimiä).

kova liikenne sekä lisäksi alueella asuu useita lapsiperheitä ja vanhainkoti. Katu on todella vaarallinen. Kadulla on noin 4 tolppaa, joihin tarvittaisiin valot. Rahallisesti ei ole kallis hanke ja tällä saataisiin katu turvallisemmaksi. **Vastaus (kunnallistekniikkapäällikkö Reto Vartiainen):** Rimatien valaistuksen uusiminen on kunnan tämän vuoden valaistusohjelmassa. Yhdyskuntalautakunta on 20.6.2023 tehnyt valaistusurakassa myöntäisen päätöksen.

Harrastustilat bänditoimintaan

Iissä on paljon nuoria ja kokeneempia musiikin harrastajia, joilla ei ole paikkaa harrastaa soittamista. Bänditoiminta vaatii tilat, jossa soittimia, vahvistimia, mikrofoneja jne. voidaan säilöä harjoituskertojen välillä, eikä soittaminen häiritse muita. **Vastaus (hyvinvointijohtaja Janne Puolittava):** Olemme kartoittaneet kunnan omia tiloja, ja näin laajamittaiseen bänditoimintaan kunnalla ei ole tarjota tiloja. Lasten ja nuorten soittoharrastuksen tukeminen on tärkeää. Kansalaisopiston kurssitarjonnassa on lapsille ja nuorille suunnattuja bändikursseja. Lisäksi selvittämme, pystyttäisinkö koulujen opetustiloja hyödyntämään paremmin lasten ja nuorten soittoharrastuksen tukena.

Liesharrjun asemakaavan tasapuolinen hinnoittelu

Asuintonttien myyntihinta on tarkistettu keväällä 2023, 8 €/neliö koskien uusia tontti kauppoja ja -vuokrasopimuksia. Teemme aloitteen: aiemmin vuokrasopimuksen tehneille mahdollisuus lunastaa tontti ostamalla se päivitetyn hinnan mukaisesti. Kunta haluaa lisää uusia sukkaita alueelle hintatasoa alentamalla. On todella epäreilua aseltema jättää huomioimatta jo siellä asuvat vuokratilaiset, rajaamalla heidät mahdollisuudesta ostaa tontti päivitetyllä hinnalla. Alun perin tontin ostamatta jättäminen on usealla meistä perustunut alueen ylihinnotteluun, joka on näkynyt kunnassa myös alueen vähäiseen kysyntään (15€/neliö). Ehdotamme, että 1) aiemmin vanhalla hinnalla vuokraoikeuden sopinut voisi ostaa tontin itselleen kunnalta päivitetyllä hinnalla, ja maksettuja vuokria ei tarvitse huomioida. **Vastaus (yhdyskuntajohtaja Eelis Rankka):** Kuntalaisaloitetta käsitellään kunnanhallituksessa ja siihen annetaan vastaus vuoden loppuun mennessä 2023.

Olhavan koulu avattava opetukselle elokuussa 2024

Perustettu aloite kunnallisesta kansanäänestyksestä, nimikeräys käynnissä. Aloitetta ei vielä ole toimitettu kuntaan.

Kansalaisopiston taidekoulun opinnot siirtyvät osaamisperusteiseen opetusmalliin

Teksti: Tiina Kukkula, vs. rehtori

Osaamisperustaisuus on tuttua esimerkiksi ammattikoulujen ja ammattikorkeakoulujen opinnoista. Osaamisperustaisuus tarkoittaa oppimis- ja osaamislähtöistä tapaa organisoida, jäsentää ja toteuttaa opetusta. Osaamistavoitteilla kuvataan, mitkä tiedot ja taidot oppilaalla on tavoitteena oppimisjakson lopussa, jotta voi saada hyväksytyt arvosanan. Opinnot kirjataan järjestelmään opintopisteinä. Yksi opintopiste vastaa 27 tuntia opiskelua, sisältäen myös oppilaan itsenäisen työn.

Iin kansalaisopisto on liittynyt valtakunnalliseen Koski-tietovarantoon, joka on Opetushallituksen ylläpitämä kansallinen opintosuoritusten rekisteri. Mikäli taiteen perusopetuksen oppilas antaa luvan, hänen opintonsa voidaan kirjata Koski-tietovarantoon, josta ne siirtyvät näkymään opiskelijan Opintopolku.fi-palvelussa. Opintopolku-palvelussa oppilaat voivat tarkastella omia opintojaan, saavat entistä paremman näkyvyyden omiin suorituksiinsa ja voivat helposti jakaa niitä myös kolmansille osapuolille. Ensimmäisenä kirjataan Koski-tietovarantoon taidekoululaisten Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä. Jatkossa myös monet muut Iin kansalaisopiston kurssit tullaan tarjoamaan myös opintopistekursseina, jotka tallentuvat Koskeen.

Taidekoulun opiskelijoille ja huoltajille tiedotetaan mahdollisuudesta saada opinnot Koski-tietovarantoon ja suostumukset opintojen kirjaamiseen kerätään marras-joulukuun 2023 aikana. Alle 15-vuotiaan suostumuksen antaa huoltaja, kun taas 15–17-vuotiaan suostumuksen antavat huoltaja ja opiskelija yhdessä. Suostumuksenanto vaatii vahvan tunnistautumisen, eli vanhemmalla ja/tai opiskelijalla tulee olla mukana passi tai kuvallinen henkilökortti.

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat muutetaan opintopistekursseiksi lukuvuoden 2023–2024 aikana. Oppilailta on mahdollisuus siirtyä toteuttamaan uutta opintosuunnitelmaa tai jatkaa aloittamaansa kokonaisuutta. Jos oppilas ei halua antaa lupaa opintojensa siirtämiseen Koski-tietovarantoon, oppilas voi jatkaa opintojaan entiseen malliin. Tällöin opinnot suoritetaan tunteina, eikä opintopisteinä.

Osaamisperusteisuuden siirtyminen tuo lisäarvoa oppilaiden opintopolulle ja mahdollistaa entistä joustavamman ja yksilöllisemmän oppimiskokemuksen. Mikäli herää kysymyksiä tai kaipaatte lisätietoa, ottakaa rohkeasti yhteyttä opiston henkilökuntaan.

Kielimatkamme Haaparannalle

Teksti: Valtarin koulu 9A-luokan oppilaat Ronja Karvonen, Bettina Ollila ja Eedel Rähä, kielikoordinaattori Maria Tervo

Valtarin yläkoululla toimii koulun opettajista ja kielikoordinaattorista muodostuva kansainvälisyystiimi, joka ideoi ja edistää kansainvälisyystyötä erinäisten projektien muodossa.

Lähdimme lokakuussa Opetushallituksen tukemalle matkalle Haaparantaan. Tavoitteena oli tutustuttaa oppilaita meänkielen. Meänkieltä puhutaan Tornionjoen Ruotsin puolella, ja se muistuttaa hyvin paljon suomea, mutta seassa on paljon myös ruotsinkielisiä lainasanoja.

Pysähdyimme ensin Tornion puolella, lähellä Suomen ja Ruotsin rajaa, katsomaan Kojamo-veistosta. Sen jälkeen tutustuimme Hermansonin kauppahuoneeseen (HM Hermansons), joka on perustettu jo 1830-luvulla. Hermansonilla Käre Mogemark kertoi kaupparakennuksen historiasta puhuen sekä ruotsin,

suomen että meänkieltä. Kahvittelujen jälkeen Käre esitteli meille kauppataloa, pihaa ja talorakennusta.

Seurasimme innoissamme Mogemarkin esittelyä (*Met seurasima innoisshaan Mogemarkin esittelyä*). Kaikki oppilaat jakoivat hienosti kuunnella esittelyä ja uskalsivat jopa esittää kysymyksiä. Moni huomasi kielitaidon tärkeän merkityksen ymmärtäessään ruotsinkielistä puhuttakin aivan hyvin. Teimme myös ostoksia Hermansonin liikkeessä. Moni nuori vei kotiin tuliaisina ostoksiaan (*Monet nuoret vei vä kotiin tuliaisina ostoksiansa*). Osteluiden jälkeen lähdimme syömään tavaratalo Ikeaan. Moni meidän porukasta söi perinteisesti ruotsalaiset lihapullat. Syömisen jälkeen lähdimme kotimatalle (*Syömisen jälkeen lähimä kotimatalle*).

Tämä opintomatka oli kokeilu, johon lähettiin uskaliaasti, mutta avoimesti. Oppilaat, ja opettajatkin, käyttäytyivät mallikelpoisesti ja matkalla myös opittiin uusia sanoja ja historiaa, niin kuin kunnan opintomatalla kuuluukin. Moni kuuli ensimmäistä kertaa kielestä meänkieli ja huomasi, kuinka hauska kieli se on - ja helppo ymmärtää.

Kojamo veistos on tunnustus Tornion elinkeinoille, teräkselle ja kalastukselle. Teos julkistettiin vuonna 2021 osana Tornion 400-vuotisjuhlavuotta.

Tekemällä oppien – opinnollistaminen tekee osaamista näkyväksi

Iin kunnassa tehdään säännöllisesti paljon erilaisia viheralueiden ylläpito- ja rakennustöitä. Kunnan ympäristötöitä ovat myös merkittävä osa IiPajan toimintaa. Palkkatuella palkatut työntekijät suorittavat suurimman osan ympäristön hoitoon liittyvistä tehtävistä, kertoo IiPajan työvalmentaja Riikka Rähä.

IiPajalla on otettu käyttöön opinnollistaminen, joka tarkoittaa työssä hankitun osaamisen tunnistamista ja dokumentointia. Ympäristötöiden opinnollistamista on tehty yhteistyössä OSA-On puutarha-alan koulutuksen kanssa. Palkkatukijakson aikana henkilöt työs-

kentelevät ylläpitoissa kunnan puisto- ja viheralueilla, ja samanaikaisesti kertynyttä osaamista havainnoidaan ja kirjataan tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammattitaitovaatimuksiin.

Sinikka Meriläinen ja Hannu Pietarila kiinnostuivat opinnollistamisesta viime kesän työjaksonsa aikana.

Olen ollut useana kesänä ympäristö- ja puutarha-alan töissä ja kiinnostuin puutarha-alan opiskelusta. Opinnollistamisen kautta pystyimme tekemään työpaikalla näyttöjä puutarha-alan perustutkinnon osista. Näytöt olivat mukavia ympäristötöitä, esimerkiksi sipuli-istutuksia uimarannalle, pensaiden muotoilua ja trimmausta. Nyt tästä innostuneena, aion mahdollisuuksien mukaan jatkaa opintoja oppisopimuksella, Sinikka Meriläinen kertoo.

Osaamistodistuksella voi vakuuttaa tulevia työnantajia tai hakea hyväksilukua opintoihin

Opinnollistamisen avulla työntekijä voi osoittaa osaamisensa ja hyödyntää sitä työnhaun tukena tai hakeutuessaan opintoihin. Sekä Sinikka että Hannu saivat viheralueiden kunnossapidon näytöistä kiitettävän arvosanan.

Opinnollistamisen avulla henkilö tulee tietoiseksi omasta osaamisestaan ja se voi avata polkuja uusiin työtehtäviin tai lisätä motivaatiota hakeutua opiskelemaan, vaikka kokonaan uutta ammattia, kertoo omavalmentaja Mai-

Opinnollistaminen

- on koulutusjärjestelmän ulkopuolella kertyneen osaamisen näkyväksi tekemistä.
- alkaa työympäristön arvioinnilla, mitä taitoja työtehtävissä opitaan.
- Oppimisympäristö tunnustetaan yhteistyössä oppilaitoksen kanssa.
- Osaaminen dokumentoidaan osaamistodistukseen, jota voi hyödyntää työnhaussa ja opinnoissa.

Joulukalenterissa askarrellaan, kisallaan ja luodaan hyvää mieltä

Teksti: Lea Alioravainen, nuorisotyöntekijä

Iin nuorisotyöllä on ollut taas monivaiheinen vuosi takanaan. Olemme kohdanneet lapsia ja nuoria nuorisotiloilla Iin Löyhössä sekä Kuivaniemen Majakalla. Loma-aikoina olemme lasten ja nuorten kanssa tehneet heitä kiinnostavia asioita, kuten retkiä, toimintapäiviä, toimintaohjelmia, uimakouluja ja kesäkerhoja. Lisäksi toimintaamme on kuulunut koulujen kanssa yhteistyössä ryhmäytymistä, kouluolkkari toimintaa sekä ohjattua päihdetyön oppitunteja.

Toiminnassa on ollut mukana huimasti nuoria ja jo loppuun loppuun mennessä tilastoissa komeilee noin 6500 toimintaan osallistunutta nuorta. Kaiken tämän perustyön

lisäksi nuorisotyön tehtävänä on olla siellä, missä nuoret ovat. Teemme aktiivisesti töitä viikoittain sosiaalisen median alustoilla kuten Instagramissa sekä TikTokissa.

Vuosi huipentuu jokavuotiseen joulukalenteriin Instagramissa, joka luodaan nuorisotyötä tekevien tiedoilla, taidoilla ja innolla. Luvassa on monenlaista sisältöä aina eri juhlien askarteluista, jouluarvontoihin, kisailuihin ja hyvän mielen luomiseen. Tule seuraamaan mitä olemme tänä vuonna keksineet!

Iin nuorisotyön joulukalenteri löytyy taas tänä vuonna Instagramista nimellä: @iinuorisotyö Samalla nimimerkillä löydät käyttäjämme myös TikTokista. Toivotamme joulukalenterimme myötä kaikille oikein ihanaa joulunaikaa!

Yhdyskuntapalvelut ja IiPaja toteuttivat kesällä Liesharjun mäen maisemoinnin näyttökukien istutuksilla sekä rakensivat uuden viihtyisän ulkoilualan, kuntoportaat, pitkospuureitin ja parkkialueen.

ja Takkinen.

Myös OSAOn puutarha-alan lehtori Ismo Lindroth pitää IiPajan tarjoamaa mahdollisuutta arvokkaana.

Henkilöillä voi olla useiden vuosien työkokemus alalta, mutta ei virallista todistusta osaamisestaan. Opinnollistamisen avulla saadaan yksilön ammatillinen osaaminen tuotua joustavasti esiin ja näkyväksi. Työpaikalla laa-

dittu osaamistodistus toimii viestinviejänä työpaikan ja ammatillisen koulutuksen välillä. Se auttaa arvioimaan onko osaamista tarpeellista hankkia lisää vai voidaanko henkilö ohjata suoraan tekemään näyttöä.

Opinnollistaminen on mahdollista esimerkiksi työpaikoilla ja työpajoilla, kaikissa toimintaympäristöissä, joissa osaamista kertyy tekemällä oppien.

Iin nuorisopalveluiden

joulukalenteri

Instagramissa: @iinuorisotyö

Kuvia, arvontoja, musiikkia sekä tunnelmia!

KIRJASTOJEN AUKIOLOAJAT

Omatoimikirjastot ovat avoinna joka päivä klo 8–21.

Ii avoinna: pe 22.12. klo 10–15, 27.12.–28.12. klo 11–18, 29.12. klo 10–15, 2.–4.1. klo 11–18, 5.1. klo 10–16.
Suljettuna: 23.12.–26.12. ja 30.12.–1.1. ja 6.1.2024

Kuivaniemi avoinna: 27.12. klo 13–19, 28.12. klo 10–16, 2.1.2024 klo 10–16, 3.1. klo 13–19, 4.1. klo 10–16. **Suljettuna:** 22.12.–26.12. ja 29.12.–1.1. ja 5.1.–6.1.2024

IiKALENTERI

Metsän eläimet - Taidekoulun kuvataiteen ja käsityön ryhmien yhteisnäyttely

avoinna 10.1.2024 asti, Nätteporin aula. Alarannan, Aseman, Haminan, Jakun, Kuivaniemen ja Pohjois-Iin koulujen taidekoulun ryhmien sekä taidekoulun kuvataiteen iltaryhmien yhteisnäyttely.

Kirjaston satutuokiot

Iin kirjasto 28.11. ja 13.12.2023 klo 9.30. Kuivaniemen kirjasto 29.11. klo 9.30. Kaikille avoin satutuokio on suunnattu 2–6-vuotiaille, mutta tottakai myös muut hauskoista, jännittävistä, mukaansatempaavista ja kutkuttavista tarinoista pitävät ovat tervetulleita mukaan!

30.11. Lapin päiväretkikohteet -luento

Tamperelainen tietokirjailija, luontokuvaaja ja luennoitsija Harri Ahonen tuntee Lapin kauneimmat retkeilyreitit kuin omat taskunsa, ja nyt hän tulee kertomaan niistä sinulle kuvin ja tarinoin. Tilaisuudessa syvennytään kiinnostavimpiin päiväretkikohteisiin, alueellista ulottuvuutta unohtamatta. Mukana on sekä tunnettuja että vähemmän tunnettuja kohteita kansallispuistojen rakkarinteiltä Merilapin ja Inarijärven rantaviivoille ja aina Lapin koskien pauhuville penkereille saakka. Retkikohteiden esittelyn lomassa Ahonen kertoo omakohtaisista kokemuksista ja sananmukaisista törmäyksistä Lapin luonnossa. Tilaisuudessa voi ostaa Ahosen kirjoja hintaan 20 €/kappale, maksuvälineinä käyvät käteinen, mobilepay sekä puhelinsovelluksen kautta käytetty tilisiirto. Järjestäjä: Iin kirjasto.

2.12. Oijärven joulumyyjäiset

klo 12–15, Oijärven Sampola. Luvassa on monenlaista ostettavaa, joululauluja sekä joulupukin vierailua. Kahviosta joulutorttujen ja arpajaisissa pääpalkintona Esla-potkuri! Paikalla EHKÄ myös poro sekä parturi-kampaaja. Järjestäjä: Oijärven Kyläyhdistys.

3.12. Joulumyyjäiset Yli-Olhavassa

klo 12–15, Yli-Olhavan maamiesseura. Ohjelmassa pika-bingo klo 14.30, pääpalkintona kinkku. Joulupukki vierailee. Arvonnan pääpalkintona robottimuri. Järjestäjä: Yli-Olhavan maamiesseura ry, Kirsimaria p. 045 1275 663 tai kirsimaria.pakonen@gmail.com

3.12. Pelimannien joulukonsertti

klo 13–15, Kuivaniemen Aseman liikuntasali. Kuivaniemen ja Simon pelimannien joulukonsertti. Ohjelmassa esityksiä ja yhteislaulua. Ohjelma 5 €, sis. torttukahvit.

3.12. Kinkkubingo ja torttukahvitarjoilu

klo 17–19.30, Kuivaniemen seurojentalo. Palkinnot: 10 x kinkku, 2 x 100 €, 500 € /PR50, 500 € / MP. Järjestäjä: Kuivaniemen nuorisoseura ry, Raimo Ikonen, 044 209 4496.

6.12. Iin kunnan itsenäisyyspäivän juhla

Klo 12–13.30, Alarannan koulu. Kaikille avoin juhla. Juhlissa esitetään mm. Fanni Luukkosesta kertova dokumenttielokuva Sotalotta. Juhlahahvit on katettuna 70 ensimmäiselle juhlavieraalle. Ennen juhlaa on jumalanpalvelukset Iin ja Kuivaniemen kirkoissa klo 10 sekä seppeleenlaskut Iissä, Kuivaniemellä, Olhavassa ja Oijärvellä. Seppeleenlaskujen ajankohdat ilmoitamme myöhemmin. Lämpimästi tervetuloa! Järjestäjä: Iin kunnan hyvinvointipalvelut.

6.12. Iin Mieslaulajien itsenäisyys- ja joulukonsertti

Klo 15–16.15, Iin kirkko. Tervetuloa hiljentymään itsenäisyyspäivän alkuihin ja joulun tunnelmaan. Kuoroa johtaa Henna Jakkila. Säestykset hoitaa Markku Koskela.

8.12. Koululaisten pikkujoulut (7.-9 luokat)

Klo 19–22, Valtarin koulu. Valtarin koulun Jopo luokka järjestää pikkujoulut yläkoululaisille. Ohjelmassa disco, kioski, limbokisa, pelihuone sekä joulupukin vierailu. Paras jouluasu palkitaan. Sisäänpääsy 2 € (käteinen). Lisätiedot: nuorisotyöntekijä Lea Alioravainen, p. 050 3950 393, lea.alioravainen@ii.fi

10.12. Joulurieha

Klo 12–15, Ylirannan Ratsutila (Yli-Iintie 183). Tervetuloa juhlistamaan joulun aikaa kanssamme. Avaamme tapahtuman ratsastus esityksellä klo 12 ja sen jälkeen tarjolla on talutusratsastusta, kanttiini sekä keppihevostusta. Otathan siis kepparisi mukaan. Paikalle vapaa pääsy, mutta käteistä kannattaa ottaa mukaan kanttiinia varten. Myös eräs punapukuinen valkopartainen karvannuttu saattaa piipahtaa paikalla (noin klo 14), mikäli paikalta löytyy kilttejä lapsia. Ajankohtaisia päivityksiä tapahtumaan liittyen löydät Iin Hevosharrastajien nettisivuilta sekä somesta. Järjestäjät: Iin Hevosharrastajat Ry ja Ylirannan Ratsutila, Riina Vatanen, iiha.kisat@gmail.com

tajien nettisivuilta sekä somesta. Järjestäjät: Iin Hevosharrastajat Ry ja Ylirannan Ratsutila, Riina Vatanen, iiha.kisat@gmail.com

10.12. Joulumyyjäiset

Klo 13–18, Iin seurakuntatalolla. Myyjäispöytiä, arpajaiset, kahvila ja tonttupaja. Tapahtumaan on vapaa pääsy. Lapsille tonttupajassa puuhaa (ongintaa, askartelua ja leikkejä). Tonttupajaan sisäänpääsymaksu 2 €/lapsi. Tapahtuman järjestää Pohjois-Iin koulun 5. luokka. Lisätietoja ja pöytävaraustiedustelut Anniina Häyrynen p. 050 528 0828.

10.12. Kinkkubingo ja torttukahvitarjoilu

Klo 17–19.30, Kuivaniemen seurojentalo. Palkinnot: 10 x kinkku, 2 x 100 €, 500 € /pr50, 500 € /MP. Järjestäjä: Kuivaniemen nuorisoseura ry, Raimo Ikonen, p. 044 209 4496.

11.12. Kunnanvaltuuston kokous

Klo 17–20, Nättepori. Kokousta voi seurata suorana verkkolähetyksenä osoitteessa: livekuvaukset.fi

26.12. Illin tapaninhihdot

Klo 13, Illinsaaren hiihtomaja. Jo perinteiset Illinhihdot hiihdetään tapaninpäivänä. Lähtö klo 13.00 alkaen. Illinhihdoissa ei varsinaisia sarjoja vaan ilmoittautumiset matkojen mukaan. Ajat otetaan mutta sijoituksia ei jaeta. Kaikkien osallistujien kesken hyvät arpajaispalkinnot. Tapahtuma on avoin kaikille lapsista aikuisiin, ei vaadi lisenssiä. Tule haastamaan itseäsi ja samalla sulattelemaan jouluruokaähkyä! Matkat 1, 2, 3, 5 ja 10km. Hiihtotyylillä vapaa, eli saa hiihtää myös perinteistä. Paikalla myös kahvio. Tarkemmat tiedot ja ilmoittautumiset seuran verkkosivuilla: iinhihtoseura.sporttisaitti.com Järjestäjä: Iin hiihtoseura, Veli-Hannu Pesämaa, p. 044 365 6464, veli.hannu@pesamaa@gmail.com

26.12. Tapaninpäivän jättibingo ja torttukahvitarjoilu

Klo 17–19.30, Kuivaniemen seurojentalo. Palkinnot: 1 x 500 €, 1 x 500 € pr50, 2 x 100 €, 5 x 50 €. Järjestäjä: Kuivaniemen nuorisoseura ry, Raimo Ikonen, p. 044 209 4496.

VAALIT VAL

Presidentinvaalit äänestys lissä

Ennakoäänestys 17. - 23.1.2024 ja tarvittaessa 31.1.- 6.2.2024.

Nättepori (Puistotie 1) avoinna arkisin klo 12.00–18.00, lauantaina ja sunnuntaina klo 10.00–14.00. Kuivaniemen kirjasto (Kuivajoentie 12) avoinna arkisin klo 11.00–17.00, lauantaina klo 12.00–14.00. Varsinaisena vaalipäivänä voit äänestää vain kotiosoitteesi perusteella määrättyssä äänestysalueen toimipaikassa.

Vaalipäivä 28.1.2024 ja tarvittaessa 11.2.2024, avoinna klo 9–20. Äänestysalueita on 7.

Nro1 Läntinen Ii, paikkana Nättepori (aula ja auditorio, Puistotie 1).
Nro 2 Itäinen Ii, paikkana Nikkarin päiväkotit (liikuntasali, Timpurintie 7).
Nro 3 Pohjoinen Iijokivarsi, paikkana Pohjois-Iin koulu (liikuntasali, Virkkulantie 27).
Nro 4 Olhava, paikkana Olhavan koulu (liikuntasali, Hietaniementie 2).
Nro 5 Kuivaniemi, paikkana Kuivaniemi-talo (Kuivajoentie 12).
Nro 6 Jokikylä, paikkana Jokikylän liikuntasali, (Ylihyryntie 2).
Nro 7 Oijärvi, Oijärven vanhustenkoti (Lallintie 9).

IiKALENTERI

on tarkoitettu Iissä tapahtuvien tilaisuuksien tiedottamiseen. Myös Iissä toimivat yhdistykset, seurakuntat ja yritykset voivat ilmoittaa maksutta kalenterissa järjestämistään avoimista tapahtumista.

Katso verkossa: ii.fi/kalenteri